

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра історії філософії

Затверджено
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри А.Й. Дахній

Силабус
з навчальної дисципліни «Історія античної філософії»,
яка викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 033 – філософія

Силабус курсу
ІСТОРІЯ АНТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ
2021-2022 навчальний рік

Назва курсу	Історія античної філософії
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра історії філософії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки, 033 Філософія
Викладач	Хамар Уляна Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація викладача	ulyana.khamar@lnu.edu.ua 239-41-50 (кафедра історії філософії)
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 16.30-18.00 год. (філософський факультет, вул. Університетська, 1, аудиторія 303 – кафедра історії філософії) онлайн-консультації через Microsoft Teams (за попередньою домовленістю)
Сторінка курсу	http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2549

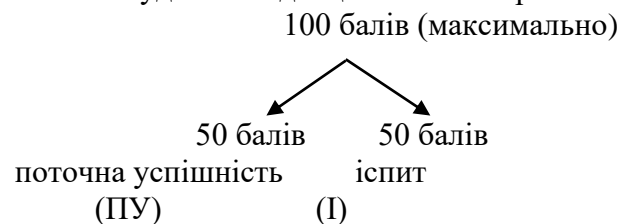
Інформація про курс	Дисципліна «Історія античної філософії» є нормативною дисципліною зі спеціальності « <i>філософія</i> » для освітньої програми <i>ФІЛОСОФІЯ</i> , яка викладається у I та II семестрі в обсязі 6-ти кредитів за ECTS
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб розуміти витoki сучасної філософії та закономірності еволюції філософських знань. Тому у курсі представлено як огляд концепцій античних філософів, так і процесів та інструментів, які потрібні для реконструкції зв'язку між зовнішніми та внутрішніми умовами пізнавального процесу і створюваними у цих умовах філософськими концепціями
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Історія античної філософії» є ознайомлення студентів із специфікою філософського світоглядного освоєння людиною дійсності; історією виникнення і розвитку філософських ідей античності; із філософськими концепціями, основними теоретичними проблемами античної філософії та її поняттєвим апаратом; сформувати у студентів філософську культуру мислення, шляхом долучення їх до світоглядної та методологічної культури
Література для вивчення дисципліни	<i>Основна література:</i> <i>Додаткова література:</i>
Тривалість курсу	180 год.
Обсяг курсу	128 аудиторних годин (64 год. – лекції, 64 год. семінарські заняття), 52 год. – самостійна робота
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу «Історія античної філософії» студент буде <i>знати</i> : основні теоретичні положення філософських концепцій античної філософії; інтерпретації тих чи інших світоглядних проявів з відповідними філософськими концепціями; закономірності розвитку філософії та різних чинників, які впливають на нього; сутність та специфіку історико-філософського знання, його значення для сучасної культури; основні підходи, методології у розумінні філософських проблем в контексті історико-філософського осмислення; поняттєво-категоріальний апарат історико-

	<p>філософського знання; головні проблеми та домінуючі ідеї античної філософії; внесок античних мислителів в розвиток філософії та світової культури;</p> <p>вміти: критично аналізувати світоглядні концепції; формувати науково обґрунтований несуперечливий світогляд та укласти його в компакту форму філософської концепції; свідомо встановлювати відношення підпорядкування фахових знань більш загальним філософським концепціям; творчо аналізувати явища і процеси навколишньої дійсності</p>
	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків. ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення. ФК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.</p> <p>ПРН2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію. ПРН3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії. ПРН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики. ПРН6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії. ПРН10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури. ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки. ПРН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано. ПРН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати,</p>

	класифікувати й систематизувати.
Ключові слова	Філософія досократиків, класична грецька філософія, елліністична філософія, римська філософія, антична онтологія, антична гносеологія, антична соціальна філософія, антична філософська антропологія
Формат курсу	Очний, проведення лекцій, семінарських занять та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Теми курсу подано у додатку (схемі курсу)
Підсумковий контроль, форма	Екзамен у II семестрі
Пререквізити	Для вивчення курсу «Історія античної філософії» студенти потребують базових знань із всесвітньої історії та історії світової культури (на рівні випускника середньої школи). Оскільки дисципліна вивчається, починаючи з I семестру, то попередні умови відсутні, але вивчення дисципліни повинно здійснюватися водночас із вивченням курсу «Філософська пропедевтика» та «Історія східної філософії»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, групові проекти, дискусії, презентації
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор для демонстрування презентацій; програмне забезпечення для використання ресурсів електронного курсу в системі Moodle; технічне обладнання та програмне забезпечення для проведення онлайн консультацій (Microsoft Teams)

**Критерії оцінювання
(окремо для кожного виду
навчальної діяльності)**

Алгоритм оцінювання знань студентів із дисципліни «Історія античної філософії» є таким.

Оцінка за курс = (ПУ I семестр (25 балів) + ПУ II семестр (25 балів)) + (І) (50 балів) = 100 б. (макс.)

ПУ I семестр = 25 балів (семінарські заняття + к/р)

ПУ II семестр = 25 балів (семінарські заняття + к/р)

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Складовими поточної успішності у кожному семестрі (I-му та II-му) є такі види робіт: семінарські заняття (усні відповіді), написання рефератів (творчих робіт), написання контрольних робіт (розгорнуті питання та тести).

Семінарське заняття:

вимоги до учасників семінарського заняття: обов'язково прочитати текст першоджерела та рекомендовану додаткову літературу; підготуватися до виступу з кожного питання плану семінарського заняття; рекомендовано виступати не з місця, а перед усією аудиторією; викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями; будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел; враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку; задати колегам додаткові запитання; формулювання своєї позиції розпочинати словами «я стверджую, що...», «я вважаю, що», «моя позиція з цього питання така»; для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована).

Критерії оцінювання відповіді студента на семінарському заняття

(за п'ятибальною шкалою)

- 5 балів – вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент відповідає логічно, послідовно, систематично. Відповідь свідчить про глибоке знання матеріалу. Студент опанував основну й додаткову літературу з теми, рекомендованої планом семінарського заняття. Доповідає впевнено, творчо, у доповіді виявляє науковий підхід, не підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснюючи їх. Правильно відповідає на більшість питань викладача та учасників семінарського заняття.
- 4 бали – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та учасників семінарського заняття. Доволі часто під час відповіді користується конспектом.
- 3 бали – студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно «прикутий» до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.
- 2 бали – відповіді немає або вона абсолютно не розкриває суті питання.

Реферат (творча робота):

методичні вказівки до написання реферату (творчої роботи): реферат повинен складатися зі: змісту, вступу, основної частини (розділи), висновків, списку використаної літератури. У вступі необхідно: а) обґрунтувати актуальність обраної теми; б) показати ступінь розробленості даної теми; в) сформулювати завдання дослідження. В основній частині потрібно подати короткі біографічні відомості про мислителя, передати зміст його основних ідей, показати їх актуальність. У висновках потрібно підсумувати результати дослідження. Список використаної літератури оформити відповідно до вимог. Обсяг реферату 10-12 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1; розмір шрифту – 14).

Критерії оцінювання реферату

- 5 балів – реферат написано самостійно, формальні вимоги до реферату виконано, проблему повністю розкрито, висновки містять наукові пропозиції. Для написання реферату студент використав не тільки підручники, а і першоджерела;
- 4 бали – реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, проблема розкрита;
- 3 бали – реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано,

розкриття проблеми неповне; наявні граматичні помилки;
2 бали – реферат написано самостійно, вимог не дотримано, проблему не розкрито;
1 бал – реферат написано несамостійно;
0 балів – реферат не написано.

Контрольно-модульні роботи можуть бути у вигляді питань, які потребують розгорнутих відповідей і змістовно стосуються теми, підсумком якої і є контрольна робота. Контроль знань може відбуватися і шляхом тестування, яке також є підсумковим стосовно певної теми.

Поточна успішність за семестр вираховується наступним чином. Усі студенти (окрім тих, які навчаються за індивідуальним планом) зобов'язані упродовж семестру відвідувати лекції, активно працювати на семінарських заняттях, писати реферати (чи творчі роботи) та контрольні-модульні завдання.

Іспит:

підсумковою формою семестрового контролю у II семестрі з дисципліни «Історія античної філософії» є іспит (оцінюється максимально 50 балів), який дасть змогу оцінити системне засвоєння навчального матеріалу студентами. Питання на іспит складено відповідно до тем робочої навчальної програми курсу «Історія античної філософії» для студентів філософського факультету (спеціальність «філософія»), а також тем, запропонованих на самостійне опрацювання.

Оцінювання знань студента, виявлених на іспиті ґрунтується на таких критеріях:

«відмінно» –

виставляється, якщо: студент у повному обсязі володіє матеріалом навчального курсу; вільно і логічно-аргументовано висвітлює навчальну проблему; бачить місце питання, яке розглядається в контексті історії філософії та загальної структури філософського знання; при відповіді на питання посиляється на рекомендовану програмою курсу додаткову літературу; вміє показати методологічне значення філософських теорій, вчень і концепцій для вибору шляхів вирішення конкретних науково-природничих або соціально-політичних проблем;

«добре» –

виставляється, якщо: студент володіє фактичним матеріалом курсу але припускається окремих, несуттєвих помилок; висновки і узагальнення зроблені ним не є вичерпними; відсутні посилання на додаткову літературу; практичне

«задовільно» – застосування теоретичних знань є нечітким; виставляється, якщо: студент в основному володіє фактичним матеріалом курсу, але в окремих аспектах питань припускається суттєвих помилок; не в змозі самостійно висновувати, узагальнювати, поєднувати теоретичні знання з практикою; виклад матеріалу утруднений, неповною мірою використовується категоріальний апарат навчальної дисципліни;

«незадовільно» – виставляється, якщо: студент не володіє матеріалом курсу «Історія античної філософії» і не орієнтується в його проблематиці; при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок; не може самостійно зробити висновки та узагальнення; не прослідковує зв'язку аналізованих проблем з практикою.

У процесі вивчення дисципліни «Історія античної філософії» знання студентів оцінюються за 100-бальною шкалою (50 балів поточна успішність + 50 балів успішність на іспиті) з таким переведенням у державну оцінку:

Оцінка ECTS та визначення	Кількість балів від 1 до 100	Оцінка за традиційною п'ятибальною системою	
A – відмінно	90-100	Відмінно (зараховано)	5
B – дуже добре	81-89	Добре (зараховано)	4
C – добре	71-80	Добре (зараховано)	4
D – задовільно	61-70	Задовільно (зараховано)	3
E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	51-60	Задовільно (зараховано)	3
FХ - незадовільно	25-50	Незадовільно (незараховано)	2
F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	0-24	Незадовільно (незараховано)	2

	<p>Академічна доброчесність: роботи студентів повинні бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Студенти повинні відвідувати усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на семінарському занятті, самостійній роботі та бали підсумкового контролю (іспит). При цьому обов'язково враховується присутність на заняттях та активність студента під час семінарського заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культурно-історичні передумови виникнення та розвитку старогрецької філософії. 2. Економічне та політичне життя Еллади. Релігійні та міфологічні фактори. 3. Космогонія і теогонія Гесіода. 4. Історичні джерела античної філософії. Історики античної філософії. 5. Роль і місце інтерпретації в історико-філософському дослідженні. Робота з філософським текстом і її наукове значення. Поняття герменевтики. 6. Антична натурфілософія і її філософсько-науковий зміст. Представники натурфілософії. 7. Антична діалектика і її головні засади.

8. Проблема космосу в античній філософії.
9. Ідея міри і гармонії в античній філософії.
10. Вчення про логос в античній філософії і його значення.
11. Філософія Фалеса і її головні проблеми.
12. Філософія Анаксимандра. Проблема першопочатку. Походження життя. Етичний елемент у філософії Анаксимандра.
13. Філософія Анаксимена. Проблема першопочатку. Космогонія. Історичне значення іонійської натурфілософії.
14. Філософія Геракліта. Головні принципи діалектики. Проблема першопочатку. Вчення про логос. Гносеологічна проблематика. Етичне вчення Геракліта. Історична оцінка філософії Геракліта.
15. Італійська філософія. Джерела піфагореїзму. Особа Піфагора. Піфагорейський союз. Піфагорейський спосіб життя. Вчення Піфагора про число. Дуалізм буття.
16. Ідея міри і гармонії у філософії Піфагора. Космос і його будова. Астрономічні ідеї піфагорейців. Вчення про душу. Метемпсихоз. Етика піфагорейців. Теорія пізнання. Значення піфагореїзму.
17. Елейська філософія. Передумови її виникнення. Філософія Ксенофана. Проблема походження релігії. Теологічний монізм Ксенофана. Онтологія. Гносеологія.
18. Філософія Зенона з Елеї. Формування поглядів Зенона. Апорії Зенона і їх функціональне навантаження. Суб'єктивна діалектика. Формування логічної проблематики. Історичне значення філософії елеатів.
19. Філософія Парменіда.
20. Філософія Анаксагора. Життя і діяльність. Вчення про гомеомерії. Вчення про світовий розум (Нус). Походження життя. Теорія пізнання і її головний принцип. Значення філософії Анаксагора.
21. Значення античного атомізму для розвитку філософії і природознавства.
22. Античний атомізм. Історичні джерела атомізму. Життя і творча спадщина Демокріта. Атомістична теорія матерії. Космогонія і космологія.
23. Вчення Демокріта про необхідність. Макрокосм і мікрокосм. Гносеологія Демокріта. «Первинні» і «вторинні» якості. Теорія відчуттів. Проблема істини. Етико-соціальні погляди. Значення

античного атомізму.

24. Софістика як явище культури і філософський напрямок.
25. Антична софістика. Загальна характеристика софістичної філософської проблематики. Філософія Протагора. Філософія Горгія. Сенсуалізм, релятивізм.
26. Філософія Сократа. Попередники. Особа Сократа. Предмет філософії згідно із Сократом. Філософський метод Сократа і його складові. Вчення про індукцію. Етичне вчення Сократа. Значення філософії Сократа.
27. Сократичні школи і їх загальна характеристика (мегарська, кінійська, кіренайська).
28. Філософія Платона. Творча спадщина. Платон і Сократ. Академія Платона. Головні принципи філософії Платона. Вчення про ідеї (діалоги Гіппій Великий і Протагор).
29. Вчення Платона про державу і суспільство (трактати «Держава», «Закон»). Проблема виникнення держави. Ідеальна держава та її організація, форми правління. Соціальний смисл утопії Платона.
30. Теорія пізнання Платона. Постановка проблеми про природу знання і критика сенсуалізму в діалозі «Теетет». Пізнання як пригадування (анамнезіс). Пізнання ідей і діалектичний метод.
31. Етичне вчення Платона і його значення. Проблема смислу людського життя в трактатах «Федон» і «Теетет». Вчення про добродійності і їх види. Ідеал абсолютного добра. Етичний ідеал у філософії Платона.
32. Вчення Платона про людину (діалог «Федон»).
33. Естетика Платона і її історична оцінка.
34. Філософія Аристотеля. Творча спадщина. Аристотель і Платон. Лікей. Концепція «першої» філософії у «Метафізиці». Вчення про чотири причини (принципи) буття.
35. Фізика (філософія природи) Аристотеля (трактат «Фізика»). Вчення про рух, простір і час. Вчення про першодвигун. Космологічні ідеї Аристотеля.
36. Вчення Аристотеля про суспільство і державу (трактат «Політика»). Проблема виникнення суспільства і держави. Форми державного правління і їх характеристики.
37. Проблеми гносеології і діалектика Аристотеля (трактати «Метафізика», «Топіка», «Про душу»). Вчення про метод. Філософський сенсуалізм. Класифікація наук.

	<p>38. Концепція Аристотеля про Розум-першорух як космічний принцип.</p> <p>39. Вчення Аристотеля про категорії.</p> <p>40. Етичне вчення Аристотеля (трактати «Етика Нікомаха», «Етика Евдема»). Вчення про чесноти та їх види. Смысл людського буття. Етичний ідеал.</p> <p>41. Естетичне вчення Аристотеля і його історична оцінка.</p> <p>42. Аристотелівське вчення про матерію і форму, можливість і дійсність.</p> <p>43. Епікур і епікуреїзм. Предмет філософії. Теорія пізнання. Етичне вчення.</p> <p>44. Філософія Лукреція Кара.</p> <p>45. Античний скептицизм і його представники.</p> <p>46. Еклектизм як напрямок античної філософії.</p> <p>47. Філософія стоїків. Предмет філософії. Логічне вчення. Фізика. Ідеал стоїчного мудреця.</p> <p>48. Філософія неоплатонізму. Плотін і його філософська спадщина.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Історія античної філософії»

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Матеріали	Література	Завдання, год	Термін виконання
Тиждень 1 2 год.	<p>Тема 1. Становлення філософії в античному світі</p> <p>1. Культурно-історичний простір розвитку античної цивілізації.</p> <p>2. Формування полісу і його значення в античній історії. Економічні та політичні обставини. Антична демократія. Релігійне</p>	Лекція 1	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<p><i>Основна література: 3,4,6,11,14</i></p> <p><i>Додаткова література: 1,9,11,12,23,33</i></p>	Опрацювати теми: 1. Поняття «фісіса» як об'єкта філософських розмислів. 2. Зміст основних гномів (афоризмів)	до семінарського заняття

	<p>життя.</p> <p>3. Передфілософські уявлення античності: від міфу до логосу.</p> <p>4. Від хаосу до космосу. Етичний елемент у поемах Гесіода. Проблема першопочатку.</p> <p>4. Філософські рефлексії орфіків та їх значення для розвитку античної філософії.</p> <p>5. Лірична поезія. Відкриття людської індивідуальності і духовного світу. Значення грецької лірики для формування філософського мислення.</p>				<p>Фалеса. Історична оцінка діяльності Фалеса.</p> <p>3. Космогонія і космологія.</p> <p>Походження життя. Наукові здогадки Анаксимандра.</p> <p>Створення першої географічної карти і небесного глобуса</p> <p>1 год.</p>	
<p>Тиждень 1</p> <p>2 год.</p>	<p>Тема 1. Дофілософські уявлення та розвиток філософії в античному світі</p> <p>1. Космогонія та теогонія Гомера. Соціоантропоморфізм. Проблема долі; Гесіод: проблеми космогонії та теогонії у поемах «Теогонія», «Праці і дні». Від хаосу до космосу. Етичний елемент у поемах Гесіода. Проблема першопочатку. Значення епічної поезії як передфілософії.</p> <p>2. Орфічний міф про Діоніса-Загряя і його творення Зевсом людини із попелу.</p> <p>3. «Сім мудреців». Феномен мудрості: змістові рамки. Гноми мудреців. Етико-філософські рефлексії. Образ мудреця.</p> <p>4. Східний елемент і його значення для формування старогрецької філософії.</p> <p>5. Європейська духовна культура і антична філософська традиція. Філософія як витвір еллінського генія. Історична доля античної філософської спадщини.</p>	<p>Семінарське заняття 1</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література: 3,4,6,11,14,16</i></p> <p><i>Додаткова література: 1,9,11,12,20,27</i></p>	<p>Термінологічний словник.</p> <p>Конспект оригінальних текстів</p>	
<p>Тиждень 2</p> <p>2 год.</p>	<p>Тема 2. Іонійська (мілетська) філософія природи</p> <p>1. Характерні риси; основні категорії античної філософії; джерельна база для</p>	<p>Лекція 2</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література: 2,3,4,5,7,9,11</i></p> <p><i>Додаткова література: 1,2,9,10,11,26,27</i></p>	<p>Опрацювати теми:</p> <p>1. Світ як космос. Людина – мікрокосмос.</p>	<p>до семінарського</p>

	<p>вивчення античної філософії; проблема періодизації античної філософії.</p> <p>2. Перший філософський напрямок античної філософії та його представники. Фалес із Мілету. Особа Фалеса. Що є філософування? Початкові філософські рефлексії. Проблема першопочатку: «Усе з води». Гілозоїзм.</p> <p>2. Анаксимандр. Життя і діяльність. Апейрон — першопочаток всього, його характеристика. Твір «Про природу». Виникнення світу. Оцінка Аристотеля.</p> <p>3. Анаксимен. Повітря – першопочаток існуючого. Механізм творення тіл. Принцип згущення і розрідження.</p>				2.Логос душі. Етичні рефлексії 1 год.	заняття
Тиждень 2 2 год.	<p>Тема 2. Іонійська (мілетська) філософія природи</p> <p>1. Перша філософська школа (іонійська) і її представники: Фалес, Анаксимандр та Анаксимен:</p> <p>а) проблема матеріального першопочатку; б) натурфілософські рефлексії. Гілозоїзм. Стихійна діалектика. Наївний матеріалізм; 2. Наукові здогадки іонійців.</p>	Семінарське заняття 2	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,5,7,9,11</i> <i>Додаткова література: 1,2,9,10,11,22,29</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 3 2 год.	<p>Тема 3. Геракліт із Ефесу: життя і діяльність</p> <p>1.Філософія Геракліта – філософія всезагальної мінливості. Основні принципи філософії Геракліта:</p> <p>а) вогонь – першопочаток буття; б) принцип: “все тече” (образ ріки); в) принцип “боротьби” і гармонії протилежностей; г) логос – принцип впорядкування космосу і закон світобудови.</p> <p>2.Гносеологічні та етичні проблеми у філософії Геракліта.</p> <p>3.Історичне значення іонійської натурфілософії для наступного розвитку</p>	Лекція 3	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,7,9, 11</i> <i>Додаткова література: 2,9,17,19,20,28,35</i>	Опрацювати теми: 1.Гносеологічні ідеї Геракліта. Пізнання як процес. 2.Оцінка Аристотелем та Гегелем філософії Геракліта Ефеського 1 год.	до семінарського заняття

	філософського знання.					
Тиждень 3 2 год.	Тема 3. Геракліт із Ефесу: життя та діяльність 1. Особливості мови філософії Геракліта. 2. Вчення про космос, цикли космічного життя 3. Основні принципи філософії Геракліта: а) вогонь – першопочаток буття; б) принцип: “все тече” (образ ріки); в) принцип “боротьби” і гармонії протилежностей; г) логос – принцип впорядкування космосу і закон світобудови. 4. Гносеологічні та етичні проблеми у філософії Геракліта.	Семінарське заняття 3	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,7,9, 11 <i>Додаткова література:</i> 2,9,17,19,21,26,33	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 4 2 год.	Тема 4. Італійська філософія. Піфагор та піфагорійський союз 1. Джерела піфагореїзму. 2. Онтологічна, гносеологічна та морально-етична концепції у творчості Піфагора. 3. Політичні ідеї. 4. Історичне значення піфагореїзму для розвитку світової філософії і науки.	Лекція 4	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,7,9,11, 12,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,19,23,26,29	Опрацювати теми: 1. Теорія музики. Містика чисел. Джерело гармонії. 2. Космологічні здогадки Піфагора. 3. Послідовники Піфагора: Філолай із Кротона, Алкмеон Кротонський, Гіппас із Метапону, Архит Тарентський 2 год.	до семінарського заняття
Тиждень 4 2 год.	Тема 4. Філософія Піфагора 1. Особа мислителя. Джерела піфагореїзму. Піфагорійський союз і піфагорійський спосіб життя. Дефініція філософії. 2. Число як першопочаток і основа буття. Число і звук (акустика). 3. Вчення про душу. Метемпсихоз	Семінарське заняття 4	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,7,9,11, 12,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,19,27,34	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	

	(переселення душі). 4.Теорія пізнання Піфагора. Етика. Політичні ідеї. 5.Піфагор і Платон. Історичне значення піфагореїзму для розвитку світової філософії і науки.					
Тиждень 5 2 год.	Тема 5. Елейська філософська школа (1) 1.Духовні витоки елеатизму. Зміна духовних орієнтирів філософської рефлексії. Представники школи елеатів. 2.Ксенофан із Колофону. Особа Ксенофана та його діяльність. Філософська поема «Про природу». Критика антропоморфізму. Перша спроба абсолютизації раціонального способу пізнання. 3.Парменід з Елеї. Життя і творчість. Філософська поема «Про природу». Онтологічні рефлексії; відкриття буття. Буття і небуття. Головні характеристики буття. Принцип тотожності буття і мислення. Розходження з іонійцями і Гераклітом.	Лекція 5	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,7,9,11, 14,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,10,12,17,19,24,28,34</i>	Опрацювати теми: 1.Теологічний монізм Ксенофана. Ідея єдиного бога. Відносність істини. 2. Філософія Парменіда у контексті розвитку світової філософії 2 год.	До семінарського заняття
Тиждень 6 2 год.	Тема 6. Елейська філософська школа (2) 1.Теорія пізнання Парменіда. Два шляхи пізнання: «шлях істини» і «шлях людських уявлень» (картина світу «докса»). Абсолютизація розумового та недовіра чуттєвому пізнанню. Становлення засад раціоналізму і метафізики. Друга частина поеми: співвідношення істинного і неістинного світів. 2.Зенон з Елеї. Суть вчення Зенона. Народження діалектики. Апорії Зенона і їх функціональне навантаження. Суть	Лекція 6	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,7,9,11, 14,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,10,12,17,19,25,29,33</i>	Опрацювати теми: 1.Формування логічної проблематики у філософії Зенона. 2. Апорії Зенона і сучасні проблеми логіки. 3. Філософія елеатів як новий щабель розвитку філософського теоретичного мислення	До семінарського заняття

	<p>апорій: «Дихотомія», «Ахілл швидконогий», «Стріла» і «Стадій». Заперечення істинності чуттєвого пізнання.</p>				2 год.	
<p>Тиждень 5-6 4 год</p>	<p>Тема 5-6. Елейська філософія буття. Ксенофан, Парменід, Зенон 1. Ксенофан із Колону: а) єдиний Бог Ксенофана і його онтологічна сутність; б) гносеологічні ідеї Ксенофана. 2. Основні принципи філософії Парменіда: а) вчення про буття. Буття і небуття. Буття і мислення. Метафізика; б) проблеми гносеології (“дорога істини” і картина світу “докса”); в) абсолютизація розумового пізнання. Г) натурфілософія Парменіда. 3. Спроба логічного обґрунтування засад елеатизму Зеноном: а) апорії Зенона проти множинності буття, його подільності і руху; б) апорії проти істинності чуттєвого пізнання; 4. Історичне значення елейської філософської школи.</p>	<p>Семінарське заняття 5-6</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,7,9,11, 14,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,19,24,29</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	
<p>Тиждень 7 2 год</p>	<p>Тема 7. Молодші натурфілософи V ст. (Емпедокл і Анаксагор) 1. Натурфілософія Емпедокла та її складові: а) теорія матерії. Вчення про чотири “корені” світу; б) вчення про космічні сили “Любов” і “Ворожнечу”; в) теорія пізнання. Принцип “подібне пізнається через подібне”; г) наукові ідеї. 2. Основні положення натурфілософії Анаксагора:</p>	<p>Лекція 7</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11, 13,14,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,18,19,25,34</p>	<p>Опрацювати теми: 1. Космогонічні ідеї Емпедокла. Інтуїтивні здогадки про рух світла. 2. Проблема зародження життя і органічна доцільність у природі. Наукові здогадки Емпедокла. 3. Космогонічні ідеї; походження життя;</p>	<p>До семінарського заняття</p>

	<p>а) вчення про “гомеомерію.” Принцип: “все в усьому”;</p> <p>б) вчення про світовий Розум (Нус) і його функції;</p> <p>в) Космологічне вчення;</p> <p>г) теорія пізнання. Принцип: “протилежне пізнається через протилежне”;</p> <p>д) наукові ідеї.</p> <p>3. Місце філософії Емпедокла та Анаксагора у світовій філософії.</p>				<p>психологія Анаксагора</p> <p>2 год.</p>	
<p>Тиждень 7</p> <p>2 год.</p>	<p>Тема 7. Молодші натурфілософи V ст. (Емпедокл і Анаксагор)</p> <p>1. Натурфілософія Емпедокла: теорія матерії; вчення про чотири “корені” світу; вчення про космічні сили “Любов” і “Ворожнечу”.</p> <p>2. Теорія пізнання Емпедокла: “подібне пізнається через подібне”;</p> <p>3. Наукові ідеї Емпедокла.</p> <p>4. Основні положення натурфілософії Анаксагора: вчення про “гомеомерію”; “все в усьому”;</p> <p>5. Вчення Анаксагора про світовий Розум (Нус) та його функції.</p> <p>6. Космологічні уявлення Анаксагора.</p> <p>7. Теорія пізнання Анаксагора: “протилежне пізнається через протилежне”.</p>	<p>Семінарське заняття 7</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11, 13,14,16</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,18,19,24,27,29</p>	<p>Термінологічний словник.</p> <p>Конспект оригінальних текстів</p>	
<p>Тиждень 8</p> <p>2 год.</p>	<p>Тема 8. Античний атомізм (1)</p> <p>1. Джерела і зміст античного атомізму. Витоки. Особа Левкіппа.</p> <p>2. Особа Демокріта: життя та творча спадщина філософа. Попередники атомістичної концепції.</p> <p>3. Атомістична теорія матерії Левкіппа-Демокріта: вчення про атоми і порожнечу; атрибути атомів; рух як спосіб існування атомів; вчення про причиновість. Фаталізм. Випадковість.</p>	<p>Лекція 8</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11, 13,14,16</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,10,12,17,18,19,23,26,28</p>	<p>Опрацювати теми:</p> <p>1. Походження і розвиток людей. Етико-соціальні ідеї Демокріта.</p> <p>2. Лінгвістичні рефлексії</p> <p>1 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>

	4.Гносеологія Демокріта. Вчення про два види пізнання. Взаємодія розуму і відчуттів у процесі пізнання. Вчення про «первинні» і «вторинні» якості. Проблема істини. Вчення про «образи» («ейдоли»).					
Тиждень 8 2 год	Тема 8. Античний атомізм. Філософія Левкіппа-Демокріта 1. Атомістична теорія матерії Демокріта: вчення про атоми і порожнечу. Концепція руху атомів. Атом як принцип буття. 2. Гносеологія Демокріта. Вчення про два види пізнання: «світле» і «темне». Взаємодія розуму і відчуттів у процесі пізнання. Вчення про «первинні» і «вторинні» якості. Проблема істини. Вчення про «образи» («ейдоли»).	Семінарське заняття 8	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,6,8,10,11, 13,14,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,10,12,17,18,19,23,28,35</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 9 2 год.	Тема 9. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (1) 1.Історичні передумови формування софістичної філософії. Софістика як явище культури і філософський напрямок. 2.Два покоління софістів: старші софісти. 3. Особа Протагора, життя та творчість. 4. Сенсуалізм. Релятивізм. Конвенціоналізм. 5. Принцип: «людина є міра усіх речей...». 6. Гносеологія Протагора. 7. Ідейні витоки вчення Горгія: вплив елеатів. Проблема буття. Буття і мислення. Мислення і мова. Момент агностицизму і скептицизму. Негативна діалектика Горгія.	Лекція 9	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,8,10,11, 13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,17,25,34</i>	Опрацювати теми: 1.Філософія на шляху від космосу (природи) до людини та суспільства. 2.Відкриття риторики як практичного і доказового красномовства. 3.Гегелівське визначення софістики. Софісти як просвітителі античності 2 год.	до семінарського заняття

<p>Тиждень 9 2 год.</p>	<p>Тема 9. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (1) 1.Софістика як явище культури і філософський напрямок. 2.Філософія Протагора: а) сенсуалізм; б) релятивізм; в) конвенціоналізм; г) принцип: “мірою усього є людина”; д) релігійна проблематика</p>	<p>Семінарське заняття 9</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,24,26,29</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	
<p>Тиждень 10 2 год.</p>	<p>Тема 10. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (2) 1. Два покоління софістів. Старші софісти: а) Гіппій із Еліди. Закони: природні і встановлені людиною. Суспільно-політичні рефлексії. б) Продік із Кіуса. Спосіб життя. Відношення до релігії. Ораторська діяльність. Розмірковування про мову філософії. в) Антіфонт. Активність у політичному житті. Життєва драма. Розрізнення двох видів законів. Відношення до держави і суспільства. Анархізм. Космологізм. Заперечення інституту рабства. Віра в силу слова. Лікувальні бесіди. Розмірковування про людину.</p>	<p>Лекція 10</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,26,28,33</p>	<p>Опрацювати теми: 1. Оцінка софістичного вчення Платоном. 2. Роль і місце софістичної освіти. Оцінка софістики Платоном та Аристотелем 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>
<p>Тиждень 10 2 год.</p>	<p>Тема 10. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (2) 1.Філософія Горгія: а) людина є міра усіх речей; б) проблема буття; в) мислення і мова (риторика); г) елементи скептицизму;</p>	<p>Семінарське заняття 10</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,24,35</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	

	д) етика і право. Сором і правда.					
Тиждень 11 2 год.	Тема 11. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (3) 1. Молодші софісти: а)Алкідам. Ораторська діяльність. Розмірковування про рівність людей і заперечення рабства. Твір «Похвала смерті». б)Каллікл. Обґрунтування ідеї права сильного. Хто вони «сильні»? Ідеї нігілізму і анархізму. в)Критій. Історична заслуга філософії софістів і їх вклад в розвиток теорії права, етики, державознавства. Повернення філософії обличчям до людини. Розвиток педагогічних ідей.	Лекція 11	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,8,10,11, 13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,17,21,28,32</i>	Опрацювати теми: 1.Погляди софістів на релігію. Походження богів. 2.Роль виховання. Боротьба із пияцтвом 1 год.	до семінарського заняття
Тиждень 11 2 год.	Тема 11. Софістика: філософські рефлексії над буттям людини (3) 1.Софісти молодшої групи та їх філософські ідеї. 2.Вплив софістики як культурного та філософського явища на наступний розвиток світової філософії.	Семінарське заняття 11	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,6,8,10,11, 13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,17,25,29</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 12 2 год.	Тема 12. Філософія Сократа (1) 1.Епоха Сократа. Духовні та ідейні попередники. 2.Особа мислителя. Історичний і літературний Сократ. Сократ як явище античного духу. 3.Історія життя та смерті Сократа. 4.Відношення Сократа до софістики. 5. Сократичний поворот у філософії: на	Лекція 12	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,6,8,10,11, 13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,17,25,28,31</i>	Опрацювати теми: Сократ та софісти: подоба та відміна філософських учень 1 год.	до семінарського заняття

	шляху від космосу до людини.					
Тиждень 12 2 год.	Тема 12. Філософія Сократа (1) 1. Відкриття людини Сократом. 2. Людські чесноти. Нова система цінностей. Ідея Добра. 3. Моральний і психологічний інтелектуалізм. Моральні закони. Розуміння щастя.	Семінарське заняття 12	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,22,30,33	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 13 2 год.	Тема 13. Філософія Сократа (2) 1. Стил ь філософування Сократа (бесіда). 2. Філософське життя у спілкуванні. 3. Що є предметом філософії? Пошук істини. 4. Метод масвтики і його складові. Відкриття індукції.	Лекція 13	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,28,24,28,30	Опрацювати теми: Етика Антисфена. Етичний ідеал. Виклик панівним етичним уявленням і законам полісу. “Антикультурна” традиція і заперечення прогресу 2 год.	до семінарського заняття
Тиждень 13 2 год.	Тема 13. Філософія Сократа (2) 1. Сократівський діалектичний метод і його складові: а) Пошук істини; б) принцип: “пізнай самого себе”; в) сократівське “незнання”, (“я знаю, що я нічого не знаю”); г) іронія Сократа (еленхтичний прийом); д) Сократівська масвтика (“повивальне мистецтво”); г) індукція.	Семінарське заняття 13	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,26,29,32	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 14 2 год.	Тема 14. Філософія Сократа (3) 1. Принцип: “пізнай самого себе” у філософії Сократа. Сократичне “незнання.”	Лекція 14	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i>	Опрацювати теми: Історична доля вчення Сократа	до семінарського заняття

	2.Філософія понять. Формування моральної філософії. Нова шкала цінностей.			2,7,8,9,12,17,23,32	1 год.	
Тиждень 14 2 год.	Тема 14. Філософія Сократа (3) 1. Що є чеснота? 2.Етичний інтелектуалізм. 3.Моральні закони. Найвище добро. 4.“Даймоніон” Сократа. Філософ і суспільство. 5.Релігійні погляди Сократа.	Семінарське заняття 14	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,25,34	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 15 2 год.	Тема 15. Сократичні школи (1) 1.Філософія кініків. Історичні та духовні передумови становлення та розвитку кінійської філософії. 2.Антисфен – засновник школи. Навчання у Сократа. Походження назви школи. Творча спадщина. Спосіб життя та поведінки. Філософія як життєва мудрість. Теорія пізнання. Матеріалістичний сенсуалізм. Елементи релятивізму і агностицизму. Проблема загального і окремого. 3.Діоген із Синопа. Портрет філософа. Кінічний спосіб життя. Радикальна вимога спрощення життя. Розрив з культурною традицією. Етика і антиетика Діогена. Прагнення до простоти. Проповідь аскетизму. Перші ідеї космополітизму.	Лекція 15	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,28,34	Опрацювати теми: Евбулід Мілетський. Автор перших софізмів. Логічні парадокси і їх суть. Діалектичний зміст парадоксів 1 год.	До семінарського заняття
Тиждень 15 2 год.	Тема 15. Сократичні школи (1) 1. Загальна характеристика сократичних шкіл. 2. Антисфен про зневагу до вченості; знання як знання одиничного; розуміння блага як чесноти і вчення про відсутність потреб у мудреця; заперечення сім'ї та	Семінарське заняття 15	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,23,26,29	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	

	шлюбу. 3. Жебрацтво як стиль життя Діогена Синопського.					
Тиждень 16 2 год.	Тема 16. Сократичні школи (2) 1. Арістип про перевагу чуттів над мисленням; практичне скерування філософії; гедонізм етики кіренаїків. 2. Евклід про статус єдиного ідеального буття; про тотожність мислення і буття і тотожність буття можливого і дійсного. 3. Аргументи Діодора Крона про неіснування можливості. 4. Мегарійські парадокси як докази від супротивного.	Лекція 16	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,24,32	Опрацювати теми: Стільпон з Мегари: проблема всезагального; проблема співвідношення мислення і мови. Обґрунтування етики 1 год.	До семінарського заняття
Тиждень 16 2 год.	Тема 16. Сократичні школи (2) 1. Філософія кіренаїків. Арістип із Кірени – засновник школи. Суб'єктивний сенсуалізм “життя згідно з природою.” Проповідь гедонізму. Смісл життя. Критерій добра і зла. 2. Мегарійська філософія. Евклід Мегарський – засновник мегарської школи. Суть філософського вчення. Витоки ідей мегарійської філософії. Проблема загального (Одного). Суть діалектики (еристики).	Семінарське заняття 16	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,17,32,33	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 17 2 год.	Тема 17. Філософія Платона (1) 1. Основні етапи життя та творчості Платона. 2. Заснування Академії. 3. Становлення платонівського діалогу як літературного та філософського жанру. 4. Проблема писаного та неписаного варіантів вчення. 5. Періодизація творчості, хронологія платонівських творів, питання їх автентичності. 6. Філософія Платона та попередня	Лекція 17	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,26,27,32	Опрацювати теми: Платон про мету та завдання філософії; про відмінність істинного філософа від софіста 1 год.	до семінарського заняття

	філософська традиція.					
Тиждень 17 2 год.	Тема 17. Філософія Платона (1) 1. Особа Платона, творчість. 2. Платон та піфагорійці. 3. Платон і Парменід. 4. Платон та Геракліт. 5. Платон і софісти: історико-філософський аналіз.	Семінарське заняття 17	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,14,15,17,24,27,31</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів	
Тиждень 18 2 год.	Тема 18. Філософія Платона (2) 1. Вчення Платона про ідеї. Природа ідей. Світ ідей і його структурна побудова. Смісл терміну “ідея”. Алгоритм печери. 2. Гносеологія Платона. Процес пізнання ідей. Пізнання як пригадування (анамнезіс). Поняття “Ерос” та його роль у процесі пізнання.	Лекція 18	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,14,15,17,31,33</i>	Опрацювати теми: 1. Платонічна любов як алогічний шлях до абсолюту. 2. Вчення про людину 2 год.	до семінарського заняття
Тиждень 18 2 год.	Тема 18. Філософія Платона (2) 1. Онтологічний переворот Платона. Вчення про ідеї в діалогах “Гіппій Великий” і “Протагор”. Докази існування ідей, їх природа. Структура ідеального світу. 2. Критика вчення про ідеї у “Парменіді” і “Софісті”. 3. Вчення про Бога. Докази буття Бога. Поняття Деміурга і його функції. 4. Теорія пізнання Платона: постановка проблеми про природу знання і критика сенсуалізму у діалозі “Теетет”; трактування пізнання як процесу пригадування (анамнезіс) у діалозі “Теетет”, “Менон”; “алгоритм печери”. Поняття “Ерос” та його роль у процесі пізнання.	Семінарське заняття 18	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,14,15,17,21,24,27,31</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 19 2 год.	Тема 19. Філософія Платона (3) 1. Філософія Платона: аналіз знання; види знання.	Лекція 19	Презентація. Навчально-методичні	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16</i>	Опрацювати теми: Космологія Платона («Тімей»)	до семінарського

	<p>2. Тракткування діалектики як науки і методу у діалозі “Федон”; діалектика одиничного і чисельного у діалозі “Парменід”; діалектика і чуттєвий світ; інтуїція як вищий спосіб пізнання ідей.</p> <p>3. Фізичне вчення Платона: доцільність світу; матерія (хора). Душа світу. Поняття душі. Види душі. Душа і тіло. Метемпсихоз і есхатологія.</p>		матеріали	<i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,23,27,31	2 год.	заняття
Тиждень 19 2 год.	<p>Тема 19. Філософія Платона (3)</p> <p>1.Фізичне вчення Платона і його релігійно-містична форма викладу у діалозі “Тімей”:</p> <p>а) проблема доцільності світу; б) божеський будівничий світу “Деміург” як діюча причина; в) ідея як доцільна причина світу; г) концепція матерії у діалозі “Софіст”; д) вчення про час; е) душа світу і її функції.</p> <p>2.Вчення Платона про людину. Дуалістичне розуміння людини.</p> <p>а) поняття душі і її види (діалоги “Федон” і “Федр”); б) відношення душі до тіла; безсмертя душі; в) метемпсихоз і есхатологія; г) людина і Бог.</p>	Семінарське заняття 19	Презентація та обговорення реферату	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,28</p>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 20 2 год.	<p>Тема 20. Філософія Платона (4)</p> <p>1. Вчення Платона про державу (політика): походження держави; форми держави.</p> <p>2. Ідеальна держава. Головні прикмети ідеальної держави та її побудова. Суспільні стани у державі.</p> <p>3. Казармовий комунізм. Проблеми виховання. Соціальний смисл утопії Платона.</p>	Лекція 20	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16</p> <p><i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17, 22, 24,29</p>	Опрацювати теми: 1.Вчення Платона про державу в контексті онтології та психології. 2. Теоретичне обґрунтування програми філософської освіти згідно з Платоном 2 год.	до семінарського заняття

<p>Тиждень 20 2 год.</p>	<p>Тема 20. Філософія Платона (4) 1.Вчення Платона про державу і суспільство (трактати “Держава” і “Закони”): проблема виникнення держави; ідеальна держава, її організація, функції, форми правління; типи держав. 2. Казармовий комунізм. Державне виховання. Соціальний смисл утопії Платона. Три суспільні стани; проект законодавчої держави (реальної) та її функції.</p>	<p>Семінарське заняття 20</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,23</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат</p>	
<p>Тиждень 21 2 год</p>	<p>Тема 21. Філософія Платона (5) 1. Етичне вчення Платона: а) проблеми смислу людського життя у трактатах “Федон” і “Теетет”; б) вчення про чесноти і їх види. Ідеал абсолютного Добра; в) вчення про Любов і Дружбу у трактатах “Бенкет” (Сімпозион); г) етичний ідеал Платона. 2.Естетичне вчення Платона: а) поняття прекрасного; б) мистецтво як наслідування (мімезіс); в) функції мистецтва і його види; г) естетичний ідеал у Платона і способи його формування. 3.Історичне значення філософії Платона. Платонізм і подальший розвиток світової філософії. Доля школи Платона.</p>	<p>Лекція 21</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,24,26,28</p>	<p>Опрацювати теми: 1. Проблема щастя та соціальної справедливості. 2. Значення релігії в ідеальній державі Платона 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>
<p>Тиждень 21 2 год.</p>	<p>Тема 21. Філософія Платона (5) 1. Етика Платона: а) проблеми смислу людського життя у трактатах “Федон” і “Теетет”; б) вчення про чесноти і їх види. Ідеал абсолютного Добра; в) вчення про Любов і Дружбу у трактатах “Бенкет” (Сімпозион); г) етичний ідеал Платона. 2.Естетичне вчення Платона:</p>	<p>Семінарське заняття 21</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,14,15,17,34</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат</p>	

	<p>а) поняття прекрасного; б) мистецтво як наслідування (мімесіс); в) функції мистецтва і його види; г) естетичний ідеал у Платона і способи його формування. 3. Історичне значення філософії Платона. Платонізм і наступний розвиток світової філософії. Доля школи Платона.</p>					
<p>Тиждень 22 2 год.</p>	<p>Тема 22. Філософія Аристотеля (1) 1. Життя і діяльність Аристотеля. Творчий доробок. 2. Заснування Лікею в Афінах; особливості навчального процесу в школі Аристотеля. 3. Генеза філософського знання згідно з Аристотелем: досвід, мистецтво, наука. Принцип поділу наук на теоретичні та практичні. 4. “Перша філософія” та її предмет. Метафізична теорія буття. Критика Аристотелем платонівської теорії ідей.</p>	<p>Лекція 22</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,24,29</p>	<p>Опрацювати теми: 1. Лікей – філософська школа Аристотеля. 2. Космологічне вчення Аристотеля 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>
<p>Тиждень 22 2 год.</p>	<p>Тема 22. Філософія Аристотеля (1) 1. Особа Аристотеля. Творча спадщина. 2. Генеза філософського знання згідно з Аристотелем: досвід, мистецтво, наука. Принцип поділу наук на теоретичні та практичні. 3. Концепція “теоретичної” (“першої”) філософії у “Метафізиці” Аристотеля. Критика Аристотелем платонівської теорії ідей. 4. Вчення про можливість і дійсність. Головні причини буття: матеріальна, формальна, діюча і цільова.</p>	<p>Семінарське заняття 22</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,21, 23,27,31</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат</p>	
<p>Тиждень 23 2 год.</p>	<p>Тема 23. Філософія Аристотеля (2) 1. Основні засади онтології Аристотеля: поняття субстанції; суте і сутність; субстрат; ентелехія; телеологізм. 2. Фізика Аристотеля: вічність світу;</p>	<p>Лекція 23</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,33</p>	<p>Опрацювати теми: Біологічні ідеї Аристотеля 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>

	вчення про рух, простір, час; вчення про “першодвигун” (першопричину); необхідність; матеріальні першоелементи (стихії) світу. 3. Космологічні ідеї Аристотеля. Устрій світу.					
Тиждень 23 2 год.	Тема 3. Філософія Аристотеля (2) 1. Природа як початок руху та змін. 2. Фізика Аристотеля: вічність світу; вчення про рух, простір, час; вчення про “першодвигун” (першопричину); необхідність; матеріальні першоелементи (стихії) світу. 3. Космологічні ідеї Аристотеля. Устрій світу.	Семінарське заняття 23	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,27,31	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 24 2 год.	Тема 24. Філософія Аристотеля (3) 1. Психологічне вчення Аристотеля: вчення про душу та її функції. 2. Визначення життя. Людина як біологічна істота, наділена розумом. 3. Класифікація тварин. Інші біологічні ідеї у трактаті “Про душу”.	Лекція 24	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,32	Опрацювати теми: Історико-філософський огляд стародавніх учень про душу 2 год.	до семінарського заняття
Тиждень 24 2 год.	Тема 24. Філософія Аристотеля (3) 1. Аристотелеве визначення душі як ентелехії тіла. 2. Функції душі. 3. Біологічні ідеї.	Семінарське заняття 24	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,24,34	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 25 2 год.	Тема 25. Філософія Аристотеля (4) 1. Теорія пізнання Аристотеля. 2. Метод і його суть. 3. Чуттєвий та раціональний ступені пізнання; їх специфіка. 4. Поняття діючого та пасивного розуму. 5. Категорії Аристотеля (субстанція, кількість, якість, відношення, місце, час, положення, посідання, дія, пасивний стан).	Лекція 25	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,26,33	Опрацювати теми: Аристотель: перший класифікатор наук 2 год.	до семінарського заняття

<p>Тиждень 25 2 год.</p>	<p>Тема 25. Філософія Аристотеля (4) 1.Проблеми гносеології у філософії Аристотеля (трактати “Метафізика”, “Топіка” і “Про душу”): а) вчення про метод; б) чуттєвий і раціональний ступені пізнання і їх специфіка; сенсуалізм і емпіризм; в) обґрунтування основного принципу сенсуалізму: “немає нічого у розумі, чого б раніше не було у відчуттях”; механізм чуттєвого пізнання; г) поняття чинного розуму і пасивного розуму; раціоналізм; д) основні риси наукового знання; е) класифікація наук. 2.Логічне вчення Аристотеля. Визначення логіки як науки про мислення і методології наукового пізнання. Головні елементи логічного вчення Аристотеля: а) закони мислення; б) поняття і його природа; в) вчення про категорії; г) вчення про індукцію. Силогізм та індукція; д) теорія доказу; е) сутність наукового знання; три роди наук.</p>	<p>Семінарське заняття 25</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,25,28,31</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат</p>	
<p>Тиждень 26 2 год.</p>	<p>Тема 26. Філософія Аристотеля (5) 1. Практична (“друга”) філософія Аристотеля. 2. Вчення про суспільство і державу у “Політиці”: проблема виникнення суспільства і держави; людина як “політична” істота; мета держави; соціально-політичний ідеал Аристотеля; форми державного правління; структура суспільства; проблема рабства; публічне і приватне життя, виховання, освіта; суспільні</p>	<p>Лекція 26</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,33</p>	<p>Опрацювати теми: Вчення Аристотеля про сім’ю; види відносин у сім’ї 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>

	чесноти; економічні погляди.					
Тиждень 26 2 год.	Тема 26. Філософія Аристотеля (5) 1.Практична (“друга”) філософія Аристотеля. 2. Вчення про суспільство і державу у книзі “Політика”: а) проблема виникнення суспільства і держави; б) людина як “політична” істота; в) мета держави; соціально-політичний ідеал Аристотеля; г) форми державного правління і їх оцінка; д) структура суспільства; е) проблема рабства; є) публічне і приватне життя, виховання, освіта; ж) суспільні добродії; з) економічні погляди.	Семінарське заняття 26	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,24,31	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 27 2 год.	Тема 27. Філософія Аристотеля (6) 1. Етичне вчення Аристотеля: вчення про найвище добро; головні чесноти; знання і моральна поведінка людини; проблема найвищого добра; смисл буття людини; справедливість; етичний ідеал. 2. Естетичне вчення Аристотеля. Визначення суті мистецтва. Види мистецтва. Мімесіс. Оцінка літературних жанрів. Катарсис. Естетичний ідеал.	Лекція 27	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,22,28,31	Опрацювати теми: Евдемонічний характер етики Аристотеля 1 год.	до семінарського заняття
Тиждень 27 2 год.	Тема 27. Філософія Аристотеля (6) 1. Етичне вчення Аристотеля (трактати “Етика Нікомаха”, “Етика Евдема”): а) структура душі і вчення про чеснота і їх види; держава і чесноти; б) найвище Благо; в) знання і моральна поведінка людини; г) справедливість; д) етичний ідеал. 2.Естетичне вчення Аристотеля.	Семінарське заняття 27	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,16 <i>Додаткова література:</i> 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,23,27,31	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	

	Визначення суті мистецтва. Види мистецтва. Мімесіс. Оцінка літературних жанрів. Катарсис. Естетичний ідеал.					
Тиждень 28 2 год.	Тема 28. Філософія Аристотеля (7) 1. Продовження традиції Аристотелізму. 2. Перипатетична школа: Теофраст як продовжувач та критик Аристотеля. 3. Представники Школи: Евдем, Аристоксен, Дікарх, Стратон, Андронік з Родосу, Темістій і Олександр з Афродизії. 3. Коментаторська діяльність перипатетиків. 4. Історичне значення філософії Аристотеля та її вплив на наступний розвиток філософської та наукової думки.	Лекція 28	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16</i> <i>Додаткова література: 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,26,27</i>	Опрацювати теми: Опис та класифікація як метод досліджень в Школі 1 год.	до семінарського заняття
Тиждень 28 2 год.	Тема 28. Філософія Аристотеля (7) 1. Перипатетична школа: Теофраст як продовжувач та критик Аристотеля. 2. Представники Школи: Евдем, Аристоксен, Дікарх, Стратон, Андронік з Родосу, Темістій і Олександр з Афродизії. 3. Коментаторська діяльність перипатетиків.	Семінарське заняття 28	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,16</i> <i>Додаткова література: 2,3,4,5,6,7,8,9,12,17,18,31</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 29 2 год.	Тема 29. Елліністично-римська філософія. Епікуреїзм 1. Загальна характеристика епохи та її духовних здобутків. 2. Життя та творчість Епікура. “Сад” Епікура та його ідеали. 3. Епікуреїзм: теорія пізнання; сенсуалізм; фізичне вчення; гіпотеза самовідхилення атомів. 4. Етичні правила Епікура: принцип: “проживи непомітно”; ідеал епікурейського мудреця. 5. Епікуреїзм у Римі: творчість Лукреція Кара; поетико-філософський твір “Про природу речей”.	Лекція 29	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,15,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,13,16,17,18,23,28,31</i>	Опрацювати теми: 1. Космологічні ідеї Епікура. 2. Етичне вчення Епікура. Гедонізм. 3. Культура розуму і чесноти як засоби щастя. Чотири головні чесноти: мудрість, хоробрість, поміркованість і справедливість 2 год.	до семінарського заняття

<p>Тиждень 29 2 год.</p>	<p>Тема 29. Римський епікуреїзм: Лукрецій Кар «Про природу речей» 1. Структура існуючого. 2. Обґрунтування чинності атомістичного пояснення будови світу. 3. Обґрунтування вічності й нескінченності матеріального світу; минучості речей. 4. Уявлення про людину і душу. 5. Теорія пізнання Лукреція Кара. Лукрецій про сенс життя, щастя та потребу подолання необґрунтованих страхів.</p>	<p>Семінарське заняття 29</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,13,16,17,18,24,32</p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат</p>	
<p>Тиждень 30 2 год.</p>	<p>Тема 30. Стоїцизм 1. Витоки та історія виникнення філософії стоїцизму. Філософські попередники. Засновники і творці філософії стоїцизму: Зенон з Кітіону, Хрісіпп, Арістон і Геріл з Карфагену. 2. Основні засади стоїцизму: логічне вчення; проблеми гносеології; концептуалізм; етичний принцип: “жити згідно з природою”; проблема щастя і чесноти; суспільний принцип: “усі люди – громадяни всесвітнього царства розуму”. 3. Римський стоїцизм: Посідоній (заняття науками; космологічні ідеї. вчення про “сім’яні логоси”); Епіктет (байдужість до світу; доля і можливість бути собою; внутрішня свобода людини); Марк Аврелій (ідеал людини; рівність людей; розум і громадянськість); Цицерон (роль філософії; етичний ідеал; проблема життя і смерті у “Тускуменських бесідах”. Трактат “Про природу богів”).</p>	<p>Лекція 30</p>	<p>Презентація. Навчально-методичні матеріали</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,13,16,17,18,27,28,31</p>	<p>Опрацювати теми: 1. Вчення про мову. Критерій істини. 2. Фізичне вчення. Походження космосу. Гілозоїстичний матеріалізм. Пневма – Логос світу. Фаталістичний детермінізм. 3. Вчення про людську душу. Етичне вчення стоїків. Проблема вищого добра. Свобода. 4. Моральні цінності. Апатія. Ідеал стоїчного мудреця 2 год.</p>	<p>до семінарського заняття</p>
<p>Тиждень 30 2 год.</p>	<p>Тема 30. Сенека «Моральні листи до Луцілія» 1. Філософія та її структура. Аналіз вчення Платона.</p>	<p>Семінарське заняття 30</p>	<p>Презентація та обговорення реферату</p>	<p><i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i></p>	<p>Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів</p>	

	2. Сутнє (буття) і його структура. 3. Теорія пізнання. 4. Роль наук в житті людини. Ставлення до життя (і, відповідно, смерті) у зв'язку з уявленнями про сутнє.			2,7,8,9,12,13,16,17,18,24,27,28	Реферат	
Тиждень 31 2 год.	Тема 31. Скептицизм 1. Передумови виникнення античного скептицизму. 2. Основні засади скептицизму: Піррон (як жити у цьому світі? Що є щастя? Проблема апатії. Спосіб відношення до речей. Принцип утримування); Аркесілай (проблема “благородності” і моральний вчинок). 3. Критика стоїцизму. Дискредитація чуттєвого пізнання. Заклик утримуватися від суджень. Ступінь вірогідності суджень. 4. Тімон: творча спадщина; відношення до медицини; логічні рефлексії; гносеологічні ідеї. 5. Енесідем: тропи як засіб обґрунтування засад скептицизму. Зміст тропів. Зв'язок із вченням Геракліта. 6. Секст Емпірик. Творча спадщина (“Проти вчених” і “Три книги пірронових положень”). Спроба систематизації скептицизму. Критика наукового знання.	Лекція 31	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,13,16,17,18,25,30	Опрацювати теми: 1. Полеміка зі стоїками. Нові орієнтири і установки філософування. 2. Відношення до релігії. Розуміння суспільства і моралі. 3. Людина та спосіб її життя та поведінки. Атараксія 2 год.	до семінарського заняття
Тиждень 31 2 год.	Тема 31. Філософія скептиків 1. Пірронізм: основні ідеї. 2. Вчення про тропи. 3. Пізній неопірронізм і його представники та їх погляди. 4. Історична оцінка скептицизму.	Семінарське заняття 31	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,13,16,17,18,22,24	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	
Тиждень 32 2 год.	Тема 32. Філософія неоплатонізму 1. Духовні витоки неоплатонізму. 2. Плотін – творець системи неоплатонізму. Твір “Еннеади”. 3. Філософія Плотіна: теорія буття; вчення	Лекція 32	Презентація. Навчально-методичні матеріали	<i>Основна література:</i> 2,3,4,5,6,8,10,11,13,15,16 <i>Додаткова література:</i> 2,7,8,9,12,13,16,17,18,27	Опрацювати теми: 1. Етичне вчення Плотіна. Роди чеснот. Естетичне вчення Плотіна.	до семінарського заняття

	про Єдине, Розум і Душу; матерія і світ; проблема виникнення світу; вчення про людину; душа людини; теорія пізнання Плотіна; містична інтуїція, аскеза, очищення. Вплив неоплатонізму. Неоплатонізм та християнство.				2. Дерево Порфирія. Практична містика 2 год.	
Тиждень 32 2 год.	Тема 32. Філософія неоплатонізму 1. Основні засади неоплатонізму. 1. Порфирій та його логічне вчення. Спасіння душі. Ієрархія чеснот. Заповіт середньовіччю. 2. Прокл. Останній античний філософ. Коментаторська діяльність. Метод практичності. Процес еманції. 3. Ямвліх. Специфіка вчення. Трактатування Єдиного. Космологія. Від теогонії до теургії. Процес сакралізації. 4. Неоплатонізм та християнство.	Семінарське заняття 32	Презентація та обговорення реферату	<i>Основна література: 2,3,4,5,6,8,10, 11,13,15,16</i> <i>Додаткова література: 2,7,8,9,12,13,16,17,18,26,28,30</i>	Термінологічний словник. Конспект оригінальних текстів Реферат	